

Brüsszel, 2016. február 12.
(OR. en)

5685/1/16
REV 1

EDUC 15
SOC 44
EMPL 28
JEUN 12
ECOFIN 61

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	5544/16 EDUC 12 SOC 36 EMPL 26 JEUN 9 ECOFIN 45 + COR 1
Tárgy:	Tervezet – A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által kialakított állásfoglalás a társadalmi-gazdasági fejlődés és a befogadás Unió-szerte, az oktatás révén való elősegítéséről: az oktatás és a képzés hozzájárulása a 2016. évi európai szemeszterhez

Az Oktatási Bizottság több ülésen is foglalkozott a fenti szöveg kidolgozásával. Az állásfoglalás elfogadása az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanács 2016. február 24-i ülésének napirendjén szerepel.

A szöveggel a delegációk most már széleskörűen egyetértenek.

Felkérjük tehát az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy továbbítsa a Tanácsnak a szöveget annak elfogadása és ezt követően a Hivatalos Lapban való közzététele céljából.

**A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező
képviselői által kialakított állásfoglalás
(2016. február 24.)
a társadalmi-gazdasági fejlődés és a befogadás Unió-szerte, az oktatás révén való
elősegítéséről:
az oktatás és a képzés hozzájárulása a 2016. évi európai szemeszterhez**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK A TANÁCS
KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI,

FIGYELEMMEL

- az Európai Bizottság „A fellendülés erősítése és a konvergencia előmozdítása” című, 2016. évi éves növekedési jelentésére¹;
- az Európai Bizottság által készített 2015. évi Oktatási és Képzési Figyelőre²;
- a Tanács és a Bizottság „az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) – Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés új prioritásai” című, 2015. évi közös jelentésére³;

¹ 14270/15.

² ISBN 978-92-79-50621-5.

³ HL C 417., 2015.12.15., 25. o.

Európa számos, egy időben jelentkező társadalmi kihívással néz szembe.

Bár az Európai Unió egészében valamelyes gazdasági fellendülés tapasztalható, a gazdasági és pénzügyi válság társadalmainkra gyakorolt hatása továbbra is fennáll. A tagállamok közötti és azokon belüli egyenlőtlenségek továbbra is növekednek, ami hosszú távú kiegyensúlyozatlansághoz vezet. Számos országban továbbra is aggasztóan magas a fiatalok munkanélküliségi rátája, az iskolázottsági szint pedig nem megfelelő.

A jelenlegi menekültválság jelentős kihívás elé állítja társadalmainkat és oktatási rendszereinket. Közös felelősségünk olyan környezetet teremteni, melyben háttérétől és származásától függetlenül mindenki kamatoztathatja tehetségét.

Ugyanakkor társadalmainknak szembe kell nézniük az egyes esetekben erőszakhoz és terrorizmushoz vezető, mind növekvő radikalizálódás veszélyével is. Ez még inkább kiemeli az oktatás és a képzés szerepének jelentőségét a befogadás, az aktív polgári szerepvállalás, valamint közös alapvető értékeink előmozdítása terén, amint az a 2015. márciusi párizsi nyilatkozatban⁴ is szerepel.

Ezen fő kihívások mindannyiunkat érintik, és fontos következményekkel járnak az oktatáspolitikára nézve. A gazdasági fellendülés fenntarthatóságának biztosítása és az egyenlőtlenségek és kiegyensúlyozatlanságok csökkentése érdekében olyan intézkedésekre van szükség, melyeket a tagállamok az uniós intézményekkel közösen, más nemzetközi szervezetekkel – például az OECD-vel, az Európa Tanáccsal és az UNESCO-val⁵ – együttműködésben hoznak meg.

⁴ Nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról, Párizs, 2015. március 17.

⁵ Különös figyelemmel az ENSZ 4., az oktatásra és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó fenntartható fejlesztési céljára [a 70/1 sz. ENSZ-határozat: *Alakítsuk át világunkat: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend*].

MEGÁLLAPÍTJÁK, HOGY

Az emberek releváns készségekkel, kompetenciákkal és tudással való felruházása az innováció és a növekedés motorja, valamint elősegíti az egyéni kiteljesedést és jóllétet. Ez a legjobb módszer a munkanélküliség megelőzésére, és így a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatának csökkentésére⁶.

Sajnálatos módon az oktatásból a munkaerőpiacra kilépve sokaknál továbbra is hiányoznak bizonyos készségek, valamint jelentős eltérések vannak a készségkereslet és -kínálat között; a megfelelően képzett munkaerő ebből következő hiánya hátráltathatja az európai gazdaságokat, ami pedig növekedési potenciáljuk csökkenését eredményezi⁷. Legalább ennyire sajnálatos az, hogy számos magasan képzett munkavállaló kerülhet olyan munkakörbe, amely nem használja ki a munkavállalók tehetségét, és így korlátozza személyes fejlődési lehetőségeiket⁸.

Az oktatás és a képzés jelentős mértékben képes hozzájárulni a társadalom kohéziójának és a munkaerőpiac zökkenőmentes működésének biztosításához. Az oktatásnak és a képzésnek mindenki számára egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítania és a diverzitás minden formájának elfogadása révén nagy mértékben hozzá kell járulnia a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és gazdasági befogadásához. Hasonlóképp, az oktatásnak és a képzésnek kulcsszerepet kell játszania abban, hogy az egyes ember ki tudja bontakoztatni a benne rejlő lehetőségeket, ezenfelül fejlesztenie kell a kritikus gondolkodás, valamint a méltányos és független véleményalkotás képességét, különösen – ám nem kizárólag – a közösségi médiával összefüggésben.

⁶ A 2016. évi éves növekedési jelentés [14270/15, 8. oldal].

⁷ Állításuk szerint a cégek 39%-a nehezen talál megfelelően képzett munkaerőt – [Harmadik európai vállalati felmérés, Eurofound (2013)].

⁸ A Cedefop készségekről és munkahelyekről végzett 2014. évi európai felmérése.

Bár az oktatási rendszerek sok szempontból jól teljesítenek és nagyban hozzájárulnak Európa növekedési potenciáljához, valamint a társadalom nyitottságához és demokratikus voltához, továbbra is vannak jelentős gyenge pontjaik. Aggodalomra ad okot különösképp azon tanulók nagy száma, akik a minimális oktatási követelményeket sem teljesítik – ahogyan azt a korai iskolaelhagyás arányairól⁹ és az alapvető készségek szintjéről¹⁰ szóló legfrissebb adatok is bizonyítják. A társadalmi-gazdasági helyzet, a migráns háttér és a nem még mindig nagy mértékben meghatározza az iskolai teljesítményt¹¹, ami csökkenti az oktatás és a képzés elvárható emancipáló hatását¹².

ENNEK MEGFELELŐEN az oktatás és képzés területére vonatkozóan az alábbiakat TERJESZTIK a 2016. márciusi Európai Tanács ELÉ:

1. Az oktatásnak és a képzésnek központi szerepet kell játszania abban az átfogó megközelítésben, melynek célja a társadalmi-gazdasági fejlődés és a befogadás elősegítése. Ehhez a munkahelyteremtéshez és a fenntartható növekedés helyreállításához szükséges átfogó erőfeszítések részeként az oktatási rendszerek olyan célzott reformjára van szükség, mely e rendszerek teljesítményének a tanulmányi eredmények terén megmutatkozó javítását célozza. Az oktatásba és a képzésbe történő beruházást, mivel az hozzájárul a növekedéshez és mind rövid, mind hosszú távon elősegíti a gazdasági fellendülést, tagállami és uniós szinten egyaránt prioritásként kell kezelni. Ehhez nem feltétlenül szükséges növelni a költségvetést: adott esetben a kiadások célzottabbá tételére és a minőség javítását szolgáló megfelelő ösztönzők kialakítására van szükség.

⁹ 2015. évi Oktatási és Képzési Figyelő, 2. rész. 2014-ben az Unió területén a korai iskolaelhagyók aránya 11,1% volt a 18–24 évesek között, ami több, mint az Európa 2020 stratégiában megjelölt 10%-os célérték.

¹⁰ 2015. évi Oktatási és Képzési Figyelő, 1.1. pont. Az OECD legutóbbi (2012-ben készült) PISA-felmérése szerint az Unióban szövegértésből a tanulók 17,8%-a, matematikából 22,1%-a, természettudományokból pedig 16,6%-a nem teljesít megfelelően; az alulteljesítők aránya tehát magasabb, mint az Európa 2020 stratégiában kitűzött 15%-os célérték.

¹¹ 2015. évi Oktatási és Képzési Figyelő, 1.1. pont.

¹² Vagyis azt, hogy lehetővé teszi az embereknek, hogy felülemelkedjenek azokon a hátrányokon vagy korlátokon, melyekkel adott esetben személyes vagy társadalmi-gazdasági háttérük következményeképp szembesülnek.

2. A készségeknek, kompetenciáknak és ismereteknek az egész életen át tartó tanulás szellemében való fejlesztése elengedhetetlen a munkaerőpiac hatékony működéséhez és az egyéni tehetségek kibontakoztatásához. Meg kell találni azokat a módszereket, amelyekkel a fiatalokat fel lehet készíteni a változó munkaerőpiaci igényekhez való alkalmazkodásra, a munkaerőpiacon már jelen lévőket pedig a készségeik folyamatos frissítésére és fejlesztésére. Mind az oktatási, mind a foglalkoztatási ágazatban elsőrendű fontosságú feladat a készségkereslet és -kínálat közötti eltérések és a hiányzó készségek orvoslása. Egyebek mellett ez azt jelenti, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a transzverzális készségek¹³ fejlesztésére, valamint hogy elő kell mozdítani a munkaalapú tanulást, a jövőbeli készségigények előrejelzését és az oktatási és gazdasági ágazat közötti partnerségeket.

A készségek és kompetenciák fejlesztésének jelentősége jóval túlmutat a munkaerőpiacon, mivel ahhoz is hozzájárul, hogy a fiatalok olyan felelős polgárokká váljanak, akik képesek tevékenyen részt venni a társadalomban és a demokratikus életben. Ez a két cél kiegészíti egymást, hiszen a társadalom által megkövetelt készségek és kompetenciák sok szempontból ugyanolyan fontosak a munkahelyen is.

3. A gazdaságaink modernizálását célzó strukturális reformokat úgy kell továbbvinni, hogy azok hozzájáruljanak az emberek készségeinek, kompetenciáinak és ismereteinek fejlesztéséhez és ezáltal az innováció és a termelékenység ösztönzéséhez, valamint a befogadás előmozdításához. Ennek megfelelően az oktatási rendszereknek törekedniük kell emancipáló hatásuk növelésére és a mindenki számára egyenlő versenyfeltételek megteremtésére, az egyének társadalmi-gazdasági helyzetére, migráns hátterére vagy nemére való tekintet nélkül. Ehhez nyitottabbá kell tenni az oktatási rendszereket, hogy meg tudjanak felelni a tanulói összetétel egyre nagyobb változatosságának és kapcsolatot tudjanak kialakítani minden érdekelttel.

¹³ Ilyenek a tanulás elsajátítása, a problémamegoldó, a vállalkozói és a digitális készségek, a kreativitás és a kritikus gondolkodás.

VALAMINT KIJELENTIK, HOGY ELKÖTELEZETTEK A KÖVETKEZŐK IRÁNT:

1. Együttműködés a társadalmi-gazdasági fejlődés és a befogadás Unión belüli előmozdítása céljából, mégpedig az oktatás útján, reformok, megfelelő szakpolitikák és célzott beruházások révén. Meg kell állapítani, hogy mely szakpolitikák bizonyultak eredményesnek, és azokat terjesztetni kell, megvalósításukhoz pedig megfelelő támogatást kell nyújtani más olyan országokban, amelyek e szakpolitikák alapján hasonló szakpolitikákat vagy reformokat kívánnak kidolgozni.
2. Az oktatás és képzés terén követett közös céljaink megvalósításában elért előrehaladás nyomon követése, valamint az ismeret- és tapasztalatcsere folytatása, elsősorban az „Oktatás és képzés 2020” nemrégiben felülvizsgált kiemelt területeinek és struktúráinak keretében¹⁴. Ennek során biztosítani kell a következetességet az Európa 2020 stratégia kiemelt céljaival és az európai szemeszter keretében működő irányítási szabályokkal, egyúttal teljes mértékben tiszteletben tartva a szubszidiaritást, az oktatási intézmények autonómiáját és a pedagógiai szabadságot.
3. Az oktatásba való megfelelő beruházás annak minden szintjén, ezzel egyidejűleg ösztönzők nyújtása az iskolázottsági szint emeléséhez, a készséghiányok, valamint a készségkereslet és - kínálat közötti eltérések megállapításához és orvoslásához, valamint az oktatás és képzés emancipáló hatásának növeléséhez. Ebből a célból teljes mértékben ki kell aknázni az olyan európai eszközök kínálta lehetőségeket mint az európai strukturális és beruházási alapok, az ifjúsági garancia, az Európai Stratégiai Beruházási Alap és az Erasmus+ program.

¹⁴ Többek között a közösen megállapított konkrét kérdések alapján és az újonnan létrehozott munkacsoportokban [Lásd a 2015. november 23-án elfogadott 2015. évi közös jelentést – HL C 417., 2015.12.15., 25. o.]

4. Az alapképzés és a szakmai továbbképzés keretében az ahhoz szükséges célzott, naprakész pedagógiai eszközöknek és módszereknek a tanárokkal való megismertetése, amelyek célja a készségek és kompetenciák fejlesztésének, valamint az ismeretek elsajátításának javítása. Az oktatási intézményeknek a külvilág felé való nyitását e megközelítés alapelemének kell tekinteni az oktatás és képzés minden szintjén. Ennek megvalósítása érdekében ösztönözni kell a nemzeti, regionális és helyi szintű partnerségeket, amelyekbe be kell vonni a megfelelő érdekelteket, így például a szociális partnereket és az ifjúsági ágazat képviselőit, és amelyeknek konkrét kihívásokra kell irányulniuk.
5. A társadalmi-gazdasági helyzetük, migráns háttérük vagy nemük okán gyenge oktatási és foglalkoztatási kilátásokkal bíró fiatalok aktív felkarolása, hogy senki ne maradjon le. Fokozni kell a fiatalok digitális jártasságát és médiaműveltségét, valamint a kritikus gondolkodásra való képességüket, szociális készségeikkel és állampolgári kompetenciáikkal párhuzamosan. A tanárokat és az iskolavezetőket fel kell készíteni arra, hogy az érdektelenség korai jeleit felismerjék és jelezzék annak érdekében, hogy nőjön az iskolázottsági szint és megelőzhető legyen a korai iskolaelhagyás, a társadalmi kirekesztődés és az erőszakos radikalizálódás.

FELKÉRIK A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

1. Továbbra is mozdítson elő – az Erasmus+ 2017. évi munkaprogramja keretében – minden olyan kezdeményezést, amely választ ad az ezen állásfoglalásban leírt kihívásokra, teljes mértékben kiaknázva a jelenlegi program kínálta lehetőségeket. Ezen túlmenően a többéves pénzügyi keret felidős felülvizsgálata alkalmat kínál annak átgondolására, hogy hogyan lehetne ezeknek a kihívásoknak a kezelését a leghatékonyabban támogatni a meglévő uniós eszközökkel, köztük az Erasmus+ programmal.
2. Erősítse meg, hogy az oktatás és a képzés fontos szerephez jut minden olyan 2020 utáni európai kezdeményezésben, amely a növekedésre, a foglalkoztatásra és fenntarthatóságra irányul, különös tekintettel az olyan szélesebb körű kezdeményezésekre, mint az ENSZ 2030-as fejlesztési céljai. Ez különösen fontos az oktatás területén, amelyet hosszú távú perspektíva jellemez.

3. Az EYCS Tanács 2016. májusi ülésére terjessze be a készségekre vonatkozó új európai menetrendre irányuló tervezett javaslatát, amely támogatná a tagállamokat többek között annak feltérképezésében, hogy milyen módon javíthatják a készségek fejlesztését és az ismeretek elsajátítását az egész életen át tartó tanulás összefüggésében, különös figyelmet fordítva az alábbi területekre:
- a) Az iskolázottsági szint emelése, annak elismerése, hogy a felső középfokú vagy azzal egyenértékű szint elvégzése egyre inkább minimumkövetelménynek tekintendő az oktatásból a munkaerőpiacra való sikeres átmenethez és a továbbtanulás lehetőségéhez;
 - b) Az egész életen át tartó tanulás, a foglalkoztathatóság, valamint a társadalmi és demokratikus életben való aktív részvétel szempontjából kulcsfontosságú alapkompenciák megszerzésében való közreműködés javítása;
 - c) Európa arra való képességének javítása, hogy előrejelezze a jövőbeli készségigényeket, orvoslja a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket és a készséghiányokat, kiemelve az oktatás és a munka világának közös felelősségét és építve mindkét szektor kezdeményezéseire;
 - d) A mobilitással élő uniós munkavállalók és tanulók meglévő készségeinek és képesítéseinek jobb átláthatósága és jobb kiaknázása;
 - e) Az európai felsőoktatás modernizációs folyamatának megújítása, többek között a következők révén:
 - a tantervek minőségének és relevanciájának fokozása mind a kidolgozás, mind a megvalósítás során;
 - a felsőoktatási intézmények regionális innovációs szerepének ösztönzése;
 - a felsőoktatási intézmények oktatási és kutatási funkciói közötti kapcsolat javítása;
 - a nyitott és online felsőoktatás hatására adandó válaszlépések kidolgozása;
 - a felsőoktatási intézmények polgári szerepének erősítése, azok közösségi beágyazódásának javítása;
 - annak biztosítása, hogy mindenkinek, akiben megvan a képesség a felsőoktatás sikeres elvégzésére, legyen erre lehetősége, személyes körülményeitől függetlenül.

4. Támogassa a tagállamokat abban, hogy erősítsék az oktatás és a képzés szerepét az aktív polgárság és az alapvető értékek előmozdításában a Párizsi Nyilatkozat¹⁵ nyomán. Ezzel összefüggésben biztosítsa az Európa Tanáccsal való szinergiát és együttműködést a demokratikus polgársággal kapcsolatban.
-

¹⁵ Nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról, Párizs, 2015. március 17.